

Мельник А.І.

директорка Херсонського Таврійського ліцею
Херсонської міської ради,
вчителька театральних дисциплін вищої категорії,
учитель-методист

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН МИСТЕЦЬКОГО ЦИКЛУ У ХЕРСОНСЬКОМУ ТАВРІЙСЬКОМУ ЛІЦЕЇ ХЕРСОНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Й ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У закладі мистецької освіти існує низка проблем, пов'язаних з воєнним станом у країні. Але саме завдяки дистанційному навчанню з'явилися нові проблеми і перспективи у вивченні предметів мистецького циклу в Херсонському Таврійському ліцеї.

Першочерговим є безпека учнів, учителів, батьків. Два роки був закритим сайт ліцею, не працювали соціальні мережі, ще досі на лівому березі в окупації перебувають деякі близькі і рідні люди, тому оприлюднення фото і відеоматеріалів здійснюється виключно з дозволу батьків.

Обов'язковим для колективу є дотримання принципів патріотизму, збереження кращих зразків української культури в репертуарі творчих колективів та окремих виконавців ліцею.

Педагоги враховують те, що учні ліцею пережили колосальні стреси через вимушене переселення до міст України і Європи, багато хто перебуває під постійними обстрілами в Херсоні і досі. Тому на перший план виходить особистісна психологічна підтримка учня вчителем, постійний зв'язок з батьками, перебування вчителя у контакті 24/7.

Що ж змінилося в системі роботи ліцею? Змінилося все.

Вбачається, що сьогодні вже сформовано віртуальний освітній простір Херсонського Таврійського ліцею як нову педагогічну реальність. У чому полягає віртуальність? Зустріч і взаємодія вчитель-учень відбувається виключно у віртуальному просторі, на освітній платформі для дистанційного навчання

«Єдина школа». В чому полягає нова педагогічна реальність? У тому, що четвертий рік, учні й учителі вимушено відокремлені сотнями і тисячами кілометрів, значно зменшився учнівський контингент і педагогічний колектив. Але ніхто не здався, нові учні та вчителі доєднуються до колективу і долучаються до мистецького дистанційного життя в ліцеї. Продовжено всеукраїнський експеримент за темою «Розвиток креативної особистості в художньо-освітньому просторі ліцею мистецтв», завдяки експерименту, змінили (частково) зміст мистецької освіти, адаптували профільну підготовку ліцеїстів до дистанційного навчання.

За музичним напрямом підготовки ми пропонуємо широкий спектр навчальних предметів і масових заходів.

Учителі музичного мистецтва активно використовують штучний інтелект для збагачення навчального процесу, віртуальних помічників для пояснення матеріалу, генерації індивідуальних завдань, створення інтерактивних музичних ігор та простих композицій. Також застосовують додатки для тренування слуху та ритму, які працюють офлайн, та експериментують з музикою на телефонах і планшетах.

Дистанційні уроки музики слугують моделями для самостійної роботи учнів. Під керівництвом вчителя вони розробляють алгоритми, що допомагають їм самостійно обирати композицію, досліджувати її стиль, форму та історію, а потім презентувати результати своєї роботи. Учні разом з батьками створюють підсумкові відеороботи для демонстрації своїх досягнень на уроках та у конкурсних заходах. Ці відео публікуються на YouTube-каналі Херсонського Таврійського ліцею.

Інноваційна організація освітнього процесу на уроках образотворчих дисциплін спрямована на проєктну діяльність, самостійність виконання завдань, розвиток креативності учнів.

На кожному уроці обов'язково опрацьовуються теоретичні аспекти образотворчого мистецтва, пріоритет надається практичній взаємодії вчитель-учень, яка створить умови для самостійної творчої діяльності оф-лайн.

Учителі самі навчилися і вчать учнів користуватися Штучним Інтелектом,

з дотриманням академічної доброчесності, постійно застосовують цифрові інструменти: графічні редактори, Web-конструктори, програми для анімації, Unity, педагоги створюють спеціальні навчальні відео, посібники з малювання тощо.

Для досягненні результатів навчання у старших класах учителі застосовують технологію співробітництва, самостійної проєктної діяльності. Результат – ліцеїсти 11 класу створили цикл творчих робіт «Україна: історія, постаті та доля», де виконали власні творчі композиції у вільній техніці, самостійно добирали матеріали, шукали цікаві композиційні рішення, робили начерки та замальовки, підпорядковуючи композиційні художні засоби творчій ідеї. Роботи учнів оцифровуються і розміщуються на сторінках ліцею у соціальних мережах.

Особливої уваги вчителя і покрокового виконання кожного елементу учнями з дотриманням техніки безпеки життєдіяльності вимагають дистанційні уроки та постановки з предметів хореографічного напрямку.

У цих умовах ми обрали педагогічну технологію розвитку креативності учнів ліцею, яка є нашою авторською і перевіряється в експериментальній роботі, а також самостійну творчу роботу. Тож, після розучування окремих елементів, відеозапису, вчителі монтують спільні композиції або флешмоби.

У роботі над сольними/дуетними композиціями виробили наступний алгоритм: учитель з учнем обговорюють ідею номеру, обирають музичний матеріал, визначають «візуальний текст» постановки, актуальність і цінність ідеї, індивідуальні можливості учня. На наступному етапі вчитель створює танцювальні комбінації, розучує їх з учнем. Ліцеїсти, за допомогою батьків, записують відео виконання окремих комбінацій для аналізу і корекції. На кожному етапі триває робота над образом, характером, «візуальним текстом» тощо. У співпраці вчителя, учня та батьків створюється танцювальний костюм, запис фінального відео, як підсумок вивченої теми і для участі у конкурсах різного рівня, відео розміщується на ютуб-каналі Таврійського ліцею.

Одним із напрямів навчальної роботи з театральної підготовки ліцеїстів є синтез традиційної сценічної діяльності з інноваційними технологіями.

Завдяки яскравим мультимедійним презентаціям, створеним з використанням Штучного Інтелекту, вчителі допомагають учням відтворювати різноманітні образи в запропонованих обставинах, розвивати емоційний інтелект, вміння передавати міміку та настрій персонажів.

Поєднуючи отримані знання з декількох профільних дисциплін учні самостійно виготовляють театральні ляльки, реквізит, бутафорію, створюють анімаційні твори на фланелеграфі, невеличкі етюди або концертні номери.

Учні опановують створення аудіо-відео-казок – виступаючи в ролі режисера та актора. Ліцеїсти самостійно записують тексти, шукають характерну й жанрову музику, шуми, звуки, якими буде наповнюватися обраний твір, пишуть партитуру монтажу. За підтримки учителів, у застосунку штучного інтелекту, який створює зображення, пишуть запити (промти), генерують потрібні, послідовні, сюжетні картинки, зберігаючи певний стиль. Потім монтують усі компоненти в підібраній програмі, отримують аудіо-відео-твір, який розміщується на ютуб-каналі Таврійського ліцею:

Маючи такий творчий доробок, учні ліцею з хореографічного, музичного, театального й образотворчого напрямів освітньої підготовки є постійними учасниками конкурсів і фестивалів онлайн. Результати участі учнів у заходах різного рівня довели ефективність трансформації художньо-освітнього простору у дистанційному форматі в умовах воєнного стану (додаток 1).

Отже, педагогічний та учнівський колективи Херсонського Таврійського ліцею Херсонської міської ради навчилися проблеми дистанційного навчання робити перевагами, створили нову сучасну педагогічну реальність, яка у процесі мистецької творчості і відповідно – засобами різних мистецтв, формує креативну особистість ліцеїста, здатну бути успішним патріотом України, носієм національних традицій і культурної спадщини, творцем майбутнього мистецького простору України.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту», 05 вересня 2017 року № 2145-VIII, Ст. 12.
2. Комаровська О.А., Мельник А.І. Трансформація художньо-освітнього простору Херсонського Таврійського ліцею в умовах воєнного стану й дистанційного навчання. *Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал*: матеріали звітної науково-практичної конференції Інституту проблем виховання НАПН України за 2023 рік. Івано-Франківськ: НАІР, 2024. Вип. 12. 252 с.
3. Комаровська О. А., Мельник А. І., Чабан Н. І. Незламність Херсонського Таврійського ліцею: Всеукраїнський експеримент в умовах воєнного стану й окупації. *Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал*: матеріали звітної науково-практичної конференції Інституту проблем виховання НАПН України за 2022 рік (11). НАІР, м. Івано-Франківськ, Україна, С. 114–119.
4. Мельник А. І. Формування креативності в художньо-освітньому просторі ліцею мистецтв. Теоретико-практичний аспект. *Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал*: матеріали звітної науково-практичної конференції Інституту проблем виховання НАПН України за 2023 рік. Івано-Франківськ: НАІР, 2024. Вип. 12. 252 с.

Додаток 1

Результати творчої діяльності здобувачів освіти з формування профільних/предметних компетентностей у конкурсах і фестивалях різного рівня 2023/2024 н.р. (дистанційний формат)

Міські				Обласні				Всеукраїнські				Міжнародні			
I	II	III	Гран-прі	I	II	III	Гран-прі	I	II	III	Гран-прі	I	II	III	Гран-прі
Музичний профіль підготовки ліцеїстів (творчі колективи й соло)												69 дипломів			
Не проводилися				11	3	-	2	6	1	2	1	30	3	5	5
Образотворчий профіль підготовки ліцеїстів (індивідуальна участь ліцеїстів)												208 дипломів			
62	38	36	4	4	6	3	1	27	7	7	3	5	3	-	2
Театральний профіль підготовки ліцеїстів (творчі колективи й індивідуальна участь ліцеїстів)												21 диплом			
Не проводилися				1	1	-	-	9	1	-	-	3	5	1	-
Хореографічний профіль підготовки ліцеїстів (творчі колективи й соло)												23 дипломи			
Не проводилися				2	1	-	-	4	3	-	-	9	3	-	1
Телевізійна студія «Об'єктив»												12 дипломів			
1	-	-	-	-	1	-	-	2	1	-	-	2	3	1	1
Літературна студія «Ліра»												89 дипломів			
4	3	-	1	2	1	-	-	31	17	2	-	19	7	1	1
Учнів станом на 01.09.2023												467 учнів			
Усього дипломів 2023/2024 н.р.												422 дипломи			
67	41	36	5	20	13	3	3	79	30	11	4	68	24	8	10